

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

מזפ.

עין משפט
נר מצוה

פה א ב ג מיי' פ"ו מהל' עבודת כוכבים הלכ' י"ד ופט"ו מהל' מאכלות אסורות הל' יג סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמב סעיף יא:

רבינו חננאל

אמר ר' מרדכי ור' חייקין והורביב
שנשטע ור' חייקין והורביב
שמונה. ור' חייקין האבא דר' ור' חייקין
ויס' מודה באה והנה
כעניינא של עזרלה והוא
שניהן גורמינן לזה הפיר
ומודה ר' יוסי' שמונה
מכלל דר' יוסי' זה וזה
היה מותר סבירא ליה ור' חייקין
היה לר' יוסי' שני ליה
איסורא עדבות כרובים
מאמר והנה
שרה שנודעלה כוכל
של עבודת כוכבים. ור' חייקין
פיה שנתטמא כרוביני
תרומה ונין חדא פיה
חורב ופרה תשטח. ותניא
איך שדה תבור. ופרה
תורה. אמר (ל) האי קמני
היה תורה רבנן. והיה
דקני תבור רבנן יוסי'
(אומר) [תרא] א"פ' (ל)
אם נהיה שר' אלא [מלא]
דהוא סבר זה וזה גורם
מותר. ור' יוסי' של
איסורא עדבות כוכבי
לאיסורא דתרומה. ור' חייקין
לא לעולם לר' יוסי' שני
ליה כי איסורא עדבות
כוכבים לשאר איסורי
ורבנ' מנחיתא אר' אליעזר
ותני ניהו דר' חייקין
של חילין רשל תרומה
שנפלו בתוך העיסה ואין
באחד מהם שיעור כדי
לחמץ את העיסה ויצטרפו
לחמץ אחריו כדא. אמר
פי' השאור של תרומה
נפל אחרון נאסרה העיסה.
ואם של חולין נפל אחרון
מותר והעיסה אומרים
לעולם אן העיסה אסורה
אלא אם היה בשאור של
תרומה שיעור כדי לחמץ
לבד. ואמר אבי' לר' חייקין
אלא שקדו וסילק' את
האיסורא לשל שאור ר' יוסי'
אליעזר ונפ' של שאור
של חולין אחרון מותר
אבל אן סילקו אורס.
מותר סבר זה וזה גורם
אסור. ואעפ"א אם קדם
וסילק' את השאור של
תרומה שר' ר' אליעזר.
ודחי' וממאי דטעמא
ר' חייקין אליעזר דכאמי
דבי'.

(א) כ"ל מאי לאו הא דקתני
שדה תורע וכו'.

(ב) פ"י רבינו בזה הוא דלא
כפרש"י ותוס' אלא דגם
ברייתא השנייה סברה דזה וזה
גורם מותר ולא פליגי רק
בלכתחלה וכו'.

שאם נפגע והבריד. פי' בקונט' בלשון אחרון נטע האגוז ואחר כך כשנעשה נטיעה הצריך והרכיב צאילן של הישר (ח) אותו בלשון עיקר ומה שהקשה בקונט' אפי' לא הצריך והרכיב נמי לא דק לאין נקרא זה חזק גורס אלא כששניהם מענין אחד כמו

הזרכת איסור בחילן היות ששניהם
חילן וכמו וכל נבייה וקרקע לעליל
אכל אחו וקרקע שני עניינם הם
ומה שפירש בשלשון ראשון הזכיר
יחור של ערלה בחילן והוא כמו
ילדה הסכה בזקנה דבטלה א"ן
הנדון דומה לראיה להדיא אפילו למ"ד
זה הוה גורס איסור מותר כיון
שבטלה בזקנה וכן משמע לשון בטלה:
(*) **שם נמש.** וא"ת מ"ש גידולי אחו
של ערלה מגידולי (ז) טבל ומעשר
שני שכן חולין ואפי' גידולי תרומה
אלא שגזרו עליהן * צ"ח דבר וי"ל
דערלה שאסורה בהנאה היא לאסור
הגידולים שגם זה הנאה היא אכל
באיסור אפילו אין לאסור הגידולין
שאין אוכל האיסור עצמו:

שְׂדֵה תִּדְרֵעַ. וכגון שאין האזל צעין והוא ליה זה זה גורם ומותר כדפרש"ט לעיל גבי נצייה: (א) **הא** רבנן. והא דשרי לעיל נטע והצריך והרכיב לאו משום דאית להו זה זה גורם מותר אלא משום דמה שגדל מן האגוז עמלו יהא מותר ואסרי רבנן צבדות כוכבים לעיל דאף היא נעשה וזל וה"ה לשאר איסורין: **עך** שיהא באיסור בדי' ר'חמין. פירוש ואז אסור אפי' יס צביתה נמי כדי לחמק וא"ת היכי מייתי מדרבנן זה זה גורם מותר דלמא שני להו צין עבודת כוכבים לשאר איסורין ו"ל דהכי מייתי (ב) מדר"א נשמע רבנן דרי היכי דאסר אף בשאר איסורין ואינו מחלק רבנן נמי דשרי לא יחלקו:

דלמא מעמא דר"א ב"י פי
ו לעולם זה חזי גורס
מותר: **אלא** ר"א ורבנן דעצים.
משום דקאמרי הא ר"א ורבנן דצנן
מהדר אפלוגותיהו דלפ"י ידמיו
הברייתות מתמורות הא ר' יוסי ורבנן
ידיה דסברי זה חזי גורס אסור
והא ר"א ורבנן: **ייריך** הנאה ר"ס
המרח. פי' צונטרס דמי עמי
אסור משמע ולכן תהא הפת מותרת
וקשה דל"ח אפי' בלא תעשרה נמי
יש להמיר בחולכת הנאת העצים לכך

ונראה לפרש הגאון הפת וניחא דלא פליג ר"א ברישא (ל) חדש יומך להמיר להוליד הגאון עצים שהוסק בהן לים המלח:

נתערבה באחרות. לא גרם ר"ת ואחרות צלחות וכן במשנת חבילי תלתן דכלאי הכרם דמיימי צפ"ק דבי"ה (דף ג:) לא גרים ליה ומציא ראייה מדאסר שמואל פ' הסעודות (זבחים עז.)

ספק ספיקא ודחיק ההם לאשכנחי מנהל דסבר כוותיה ואריך להביא
מדרבי יהודה דצריימא דרמוני באדן דאסר בספק ספיקא והוארך
בזה ענין סבר לה כוותיה בחדא ופליגי עלה בחדא דשמואל דוקא בעבודת
כוכבים אומר דקאמר ההם הנה לעבודת כוכבים שספיקא אסורה
עד סוף העולם ואי גרסינן ליה הכא ליימו היך משנה דבעבודת
כוכבים קיימא וכן אי גרסינן ליה נמי בחזילי תלתן היה לו להביא
המשנה דר"מ וינימא סבר כוותיה בחדא ור"י צר בדרון אומר
דשפיר גרסינן ליה הכא והתם ודלמא ליכא אלא חדא ספיקא
דאחריי' ואחריי' באתריי' כל אותן אחריי' נמערבו באתריי' או
באפילי' רובן דאיכא למימר איסורא בצרובא אחייה דה"ג אמר
תלמודא ההם גבי טענתא של עבודת כוכבים נפלה לתוך מאה
טענות כולן אסורות פירשו ששים למקום אחד וארבעים במקום
אחד הארבעים מותרין לאמרינן איסורא אחייה ח' :

שאר

והוא לי נמי בימות הגשמים לאיכא נמי גורס דנבייה ורצנ אמרי ליה
מזמז פריש ועגלים הנשטטים לעבודת כוכבים דמקורבת עבודת כוכבים
(ל מד:) אין הקדש לעבודת כוכבים: הלכה כר' יוסי. דזהו גורס מותר:
מתני'

מתני'

זה גורם מותר (שם). יוליך הנאה לים המלח. דמי ענים, מכל מקום שמעיין ליה כל כמה מא כיון דקמני חדש יומן אית ליה זה זה גורם אסור (שם).

והוצרתי והרעיו. (ז) אם הצריך או הרעיו יחור של ערלה צאלין
זקוק מותרים פירותיהן מיד אע"פ שלא מלאו להן שני ערלה דזה
וזה גורם מותר וה"ל אמרינן צעלמא^א ילדה שסיבכה בזקנה
צטלה. לשון אחר אם נטע האגוז של ערלה שהוא איסור הנאה

ולכשיגדל ונעשה נטיעה הצריכה ההרכיבה צאילן להיתר מותר לדאון פירות שטוען אחר זמן צאילן נמי ע"י האילן של היתר וקשאל לי צלא הצריך וצלא הרכיב נמי איכא זה וזה גורס אגוז דאסור וקרקע דהיתר: **שני ליה לר' יוסי דע"ג עזרם כוכבים** בנשאר אסורין. דאע"ג דבשאר האסורין זה וזה גורס מותר ס"ל הכא אסור: **בכרשיני עזרם כוכבים.**

ר"א ורבנן דשאוור ד
ושל תרומה שנפלו
כדי לחמץ ולא בזה
וחימצו ר"א אומר אחר
בין שנפל איסור
איסור לבסוף אינו א
לחמץ ואמר אב"י לא
את האיסור אבל לא
אסור ומבאי דטעמא
טעמא דר"א משום ד
גמיר באיסורא (א) אם
מותרין בין סלקיה ובין
ורבנן דעצים דתנן
אסורה בהנאה הסיק
יותץ ישן יוצן אפה
בהנאה נתעברה (ב) אם
בהנאה ר"א אומר י
אמרו לו אין פדיון
דפליגי עליה דר"א כ
דעצים אחמורי מחמרי
איסור דשמעת להו
בעבודת כוכבים מי (ג)
רבי יוסי והא רבנן ר
(ד) אמר להו לדידי יזה
דאמרייתו זה וזה גורם
אף ירקות בימות הגעז
מרי בריה דרב כהנא
שמואל הלכה כרב
דאיזיבל בזבולא דעבב
עמרם קמיה דרב יוני
יהודה אמר שמואל

לנתינתם זה וזה גורם וביטול שני את הראשון: אבל אם לא קדם וסילק את האיסור אסור. ששע"פ שפלי היתר לבסוף אסור דזה וזה גורם לאסור ולרבנן זה וזה גורם מותר: משום דאחר אחרון אני בא. ודקצבר גמרי באיסור אסור גמרי צהיתר מותר אבל היכא דנפלו צבת מן האסרה. מתני' היא: חדש יוסף. שהרי נעשה והחזק מאיסורי הגנאה: יוסף. שכבר הוחזק ואין היסקו לחזק אללא לאפות: ויין. שלא יאפו צהיסקו וא' ונמלא שלא נהנה: אפה אם הפס. בין צדש שזנו וחזר צהיסקו בעלי היתר בין צישן צהיסקו של עני איסורו הוה ליה במתרייהו והה"ה וזה גורם שהפט שנאפית בו צדש צהיסקו שני צבה ע"י גורם דלאיסור שנחזקו צהן התגור מראשיתו וגורם היתר דהאי היסק וקתני הפט אסורה לר"א עד שיוליך הני דמי ע"ים דאיסור לים המלח. אלמלא הוה זה וזה גורם אסור: אללא רבנן דשאור. פליגי עליה ואמרי זה וזה וגורם מותר דקתני אפי' נפל איסור צסוק ^(א) וכ"ש נפלו צבת אחת תתורע ר' יוסי ^(ב) שומעין ליה גבי ערלה דלמור מותר וקצי עשור דלמור כוכבים דקלמור ^(ג) שומעין ליה לרוח ולא שני בין עשור כוכבים ששאר איסורין ועממא ללא צבשנין ^(ד) משום דחיל לאפוד הוה ודקשא לר' יוסי דמתני' צבשיה לנצריהם דרבנן חלמא ליה לנצריכו דמחמריכו

הוא היה גורם חשוב לקדמנויות אבל לא בימיות החמה מפני שהלך יפה לה גורם לאיסור דמה שהשיביו בנבייה פגמו כלל: **בזל עבודת כוכבים**. שם הן ואסורין בהנאה אבל אמר וכל זה לעבודת כוכבים אינו נאסר כדמיה

מסורת הש"ס

(א) פסחים כו: ערלה פ"ב
 יצ"א לקמן עג: תמורה יב,
 (ב) פסחים מ. (לקמן מ"ב)
 בנאחרות יעב"ד (ד) [סוטה
 ג: מג: א:] (גליל מח:)
 (ה) [גליל מג: א:] (ס"א)
 (ו) [ל"א אס:] (ט) וזה דבור
 אחד עס הק' דלמעלה. רש"א,
 (ז) [שבת מ: א:] (ט) [וע"ע מוס'
 י"א ע:] ומוס' יבמות פא.
 (ח) נאעצרו ומוס' סנהדרין
 ז. ד"ה ואחרים ומוס' ובמים
 ד: עד: וזכ"א,

הגהות הב"ח

(א) נבי נמיר חסורם
אסור ולי נמיר חסורם
מורתי זכרין
(ב) שם לנדיחם דרגנ
אזמאר: (ג) שם אורו
אפי פירוש אורו
זה וזה גורם
אסור איה ומ"ש
בנימם
זכרקות
(ד) ש"י ד"ה
אסור: (ה) ש"י
אסור ורבעי או סביר:
(ו) ד"ה מאל לאו וסר
קשקעס דלמיר ופרה
זכרקות ופאלטו יא שאל
פילוסוף דלל שאל ייה צן
כוכבס
אסור
(ז) ס"ד: (ח) אלל בנגן
סנקו מורח דכ"ש
שפילו בבב אחא ע
(י) ד"ה אלל לעולם
אפי יא יוס' ד"ה דשמי
אפי יא ש"י ליה
(יא) ענדות כוכבס: (יב)
אסור ורבעי וסר ודאחור
אשון וסר צאלן דקן וסר
אפילו ילדו שסבבב חסוקס
ענדולל זכרין דזון מורו
למחא דסבא אפי למ"ד
זה גורם אסור מוסר
זכרין שסבבב חסוקס
ענדולל זכרין דשם אשון
(כ) ד"ה שאל ש"י
ענדולל ומעש ש"י י"ב עין
ל עשע דף דל:
(יג) ד"ה רוא רבין או
אסור או אסור
ורביבס לאו וסר ענשו
אסור: (יד) ד"ה ע
אפיאסר מדר אלישור
ששענע רבנין. י"ב ונכת
אפי דקאמר אלל בנגן
ששורש פסיר פסיר אלל
יצנן שפיר דלמא ש"י סלו
זכרין כוכבס
אסור
אסורין שסוס דעני למור
אפי שדאס אלל צן ואלת
אסורין אלל צן אלל אפי
אסור ואלקיס (דבאר)
אסורין זכרין זה וזה גורם
אפי
זכרין וסר יולין וסר ברשא
אשדא:

מוסף רש"י

אחור אחורון אני בא.
סוף גורם לא להימנע
אחור (נצל) להסיר ספק
אסורה (מחורה ב.י.) לא
שבו. דלמה לחנוך את
אני כל אלה סביר ספק
עומת, אחר שקדם
סירב את האיסור.
אחור שגלל על הירב לא
הסבול וסלקו ועדיין לא
התחנך כל וכל לא
הסבול, דלועל לא קם
סיפור על אחרון לגמור
הימנע על ידו, אפ"כ
על וסבול על חדר
הסבול (פסחים כז.) ולא
הסבול אפילו על
סוף (קטן עט.) אבל
הסבול. וזמנא
אני ג' ד' שנים ואולי
יבטל, אסור, אלא זה וזה
הסבול אסור (פסחים כז.)
הסבול דאחר אחרון
אני בא. ועמא משום
אחור חבר מנא משעב
אחור חבר מנא ואפילו

לא קדם וסילק דאיכא זה חזק